

NY STYRKE: Ada Sofie mener selv at hun ble en tøffere person da Stine Sofie døde. Hun ble mer uredde fordi det verste allerede hadde skjedd. Nå er det et nytt barn i familien som gir henne lykkefølelse.

Ada Sofies datter ble drept i Baneheia

– Jeg sørger ikke lenger, men jeg savner

Ada Sofie Austegård tvang seg selv til å holde seg oppreist og være en god mor for de andre barna sine da det verst tenkelige skjedde. Nå har hun fått en ny lykke i livet.

TEKST: Marianne Smeby Strand FOTO: Tomm W. Christiansen

FAMILIELYKKE: 1999 var et fantastisk år for Ada. Her med ektemann Hans Christian og alle tre barna.

FOTO: ALF-GEORG DANNEVIG

Mors lille gull. Den gleden å ha fått henne, er så stort for meg ...
Ada Sofie (57) stopper opp. Tårekanalene fylles, stemmen blir grøtet. Bestemorshjertet banker hardt og inderlig. Det er nesten ikke til å begripe. I mai kom hun, lille Amalie, og Ada ble bestemor – eller mor, som hun kaller seg.

Nå har hun akkurat kommet hjem til Grimstad etter noen dager i Stavanger. Hun fikk akutt Amalie-lengsel og satte seg i bilen og kjørte de fire timene over til Vestlandet. Sønnen og svigerdatteren fikk beskjed om å gå ut og kose seg, det var Amalie hun hadde kommet for å besøke, ikke dem.
– Så æ bada ho, og vi

snakka om livet, Amalie og æ.

Hun vil være en bestemor som er der.

– Som har tid. Til den turen. Den kan være 20 meter eller 1000 meter – det er irrelevant. Men vi skal ha tid til å stoppe opp og se på den steinen eller den mauren. Jeg skal ikke være en sånn dyrepark – og sirkusbestemor. Jeg skal være en sånn bestemor som baker boller og lærer henne å strikke. Så kan vi godt innimellom kjøpe en is, men jeg skal prøve å ikke være hun bestemoren med sjokolade i veska.

57-åringen vi møter i vakre Grimstad ble vi kjent med på verst tenkelige vis. Hun kom ufrivillig inn i mediebildet da datteren Stine Sofie ble drept i Baneheia for 21 år siden.

Savnet vil alltid være der, det er ikke en dag jeg ikke tenker på Stine. Men det gjør ikke fysisk vondt lenger.

Siden den gang har hun kjempet med nebb og klør for barn som er utsatt for vold og overgrep, og gått i bresjen for Stine Sofies Stiftelse som er blitt en solid aktør i samfunnet. Tunge saker til tross, det gir energi, forsikrer hun. Selv de vanskeligste sakene.

– Det handler om mitt syn på barn. Barna er det viktigste vi har. Det å kunne gjøre noe så meningsfylt, jobbe for barna – det gir meg energi. Og når noen sier: 'Jeg skjønner ikke hvordan du klarer å jobbe med sånne saker' – så er mitt spørsmål: 'Jeg skjønner ikke at du kan la være'.

FORTSATT MAMMA

Tanken på å miste et barn er til å bli syk av, innrømmer hun.

– Og det tenkte jo jeg òg. Men du må klare det. Du kan ikke påføre de barna du har igjen en tilleggssorg med at mamma ikke fungerer.

Hun mobiliserte voldsomt den gangen. Men det tror hun de fleste hadde klart.

– Hvis du ser deg rundt i

EN LIVSSTIL: Jobben har også blitt en livsstil for Ada Sofie. Arbeidet med Stine Sofies stiftelse gir henne energi og føles meningsfylt.

LIVSGLAD: – Stine var den bråkete livsglade åtteåringen, minnes Ada.

Tenk så heldig jeg er, som har en jobb som engasjerer meg så mye. Som får lov til å jobbe med det jeg er aller mest engasjert i.

BESTEMOR: I mai kom lille Amalie til verden.

verden, så ser du hva mennesker opplever og hvordan de må mobilisere. Vi nordmenn lever i et land der vi også kan la være å mobilisere. Det handler om hva du vil, om hvordan samfunnet reagerer og forventninger omgivelsene har til hvordan du vil reagere, sier Ada Sofie.

– Vi bestemte oss veldig tidlig, Hans Christian og jeg, for at dette er noe vi må klare å stå i sammen. Det viktigste er de barna vi har og som er i live. Hva slags hjem skulle ungene vokse opp i etter at vi mistet Stine? Skulle de vokse

opp i et hjem der alle var bare triste, eller skulle vi bidra til latter og liv i deres barndom? Som voksen har du faktisk et valg, mener hun.

– Det ble viktig for meg at de ikke skulle si at etter at Stine døde, så ble mamma aldri den samme. Jeg var mamma til en som skulle inn i tenårene og til en baby – og jeg måtte jo bare fungere.

BARNDOMMEN

Tryggheten – styrken – har hun kanskje med seg hjemmefra, en arbeiderfamilie bestående av mor, far og en storesøster.

Hun vokste opp i huset der vennene alltid møttes, og foreldrene støttet datterens mange rare påfunn og drømmer.

– Alle ideer var gode. Pappa sa: 'Ja, Ada vil sikkert bli en god veterinær.' Eller 'Ja, flott å bli skomaker', da jeg ville bli det.

En rebell, kaller hun seg. Opptatt av motorer og fart. Lykken var når de kunne kjøre den lille bobla på isen om vinteren. Fort, så det ga et skikkelig adrenalinkikk.

– Og så var jeg en liten luring, mener hun. Pengene hun sa til foreldrene at hun

trengte til bøker på folkehøgskolen, brukte hun på motorsykkellappen. Og barnetrygden som foreldrene hadde spart – kr 17 000 kroner var mye penger den gangen – ble brukt på motorsykel, en Yamaha Special 400 kubikk, ikke på utdanning som foreldrene hadde planlagt.

– Mamma var rasende. Pappa var rasende. Men så kom MC-gutta kjørende inn på tunet, og jeg kan huske at mamma synes det var litt tøft også.

Hun smiler av gode minner. I Roadrunners MC hjemme på Evje var samholdet godt.

– Det var en fantastisk ungdomstid. Utrolig fin gjeng. Kanskje litt annerledes enn andre MC-klubber på den tida. Vi hadde julebord der vi pynnet oss. Aldri noe tull. Vi holdt fartsgrensene, nesten alltid, smiler hun.

HEKTISK HVERDAG

Gode og trygge ungdomsmiljøer skulle vise seg å bli viktige i arbeidslivet også, Ada var aktiv og startet ungdomsklubb på hjemmeplassen. Så ble det litt skole, arbeid i Nordsjøen, og to barn med hennes første ektemann, Kristoffer og Stine Sofie. Etter noen år ble de skilt, og Ada kastet seg rundt i utdanning, jobb og hektiske tider som alenemor. Da møtte hun også Hans Christian, som skulle bli hennes nye ektemann.

– Jeg glemmer det aldri. Jeg sendte et brev til ham om hvilke dager eller helger vi kunne

møtes. For det var ikke så lett å få tida til å gå i hop. Vi opplevde mye i den tida. Jeg ble gravid, og mistet en liten gutt da jeg var seks måneder på vei. Og hadde en mor som ble alvorlig kreftsyk og døde etter kort tid. Men jeg klarte å fullføre artium, og fikk gode karakterer.

Så kom 1999. Et fantastisk år. – Vi giftet oss og fikk lille Janna sammen i juli. Jeg var så lykkelig. Vi bodde i Grimstad, barna trivdes. Jeg ville være hjemme med dem det første året ...

Hun stopper opp litt. ... – og så skjedde det som skjedde i 2000.

Og resten av historien kjenner vi så altfor godt til.

FORVENTNINGER

Med årene har sorgen sluppet taket. Det opplevdes som feil i samfunnets øyne, mener hun.

– Samfunnet forventer at jeg skal si at jeg alltid kommer til å sørge over Stine. Sorgen er så smertefull, og den er så fysisk. Jeg var konstant kvalm. Det verket i hele kroppen. Jeg sørger ikke lenger, men jeg savner. Og det er noe annet enn sorg for meg. Savn kan også være vondt og sterkt noen ganger. Savnet vil alltid være der, det er ikke en dag jeg ikke tenker på Stine. Men det gjør ikke fysisk vondt lenger.

I går var hun på kirkegården. Det er ikke så ofte hun er der.

– Jeg husker – det var ikke så mange månedene etter at Stine var død – jeg satt ved gravsteinen og følte at jeg måtte være der hver dag. Hvorfor føler jeg det, tenkte jeg. Det var så mange som spurte: 'Er du ofte på graven?' Da følte jeg et forventnings-

MYE GLEDE: Ada bestemte seg tidlig for å få tilbake latter og liv i livet sitt. Her er hun på båtturen i Stavern.

press om at jeg måtte være der ofte.

Hun tok et oppgjør med egne behov.

– Jeg spurte meg selv om det gir meg energi eller trøst å besøke graven. Stine er med meg i hjertet mitt alltid. Jeg trenger for pokker ikke alltid å sitte foran en stein. Og da tenker jeg at det slapp. Så når folk i dag spør om jeg er ofte på graven, så sier jeg: 'Nei, det gir meg ikke noe spesielt.' Men så er det mange det gir mye trøst og energi å være på graven, det ene er ikke mer riktig enn andre.

TØFFERE OG UREDD

Da Stine Sofie døde, ble hun en tøffere person, tror hun.

– Mer uredd. Hva verre kan skje, liksom. Jeg fikk mer selvtillit, faktisk. Det høres sikkert rart ut, men jeg ble mer sann at jeg ga litt blaffen i hva folk mente om meg. Jeg klarte å løsrive meg fra mye av hva folk vil si. Det var så vondt det som hadde skjedd. Jeg sluttet å prøve å være en annen enn den jeg var.

Hun tenker mye på Stine Sofie.

– Akkurat det er litt morsomt. Når du har mistet noen som du er utrolig glad i, så blir de mer perfekt og vakrere for hver dag som går. Hun var så langt fremme, kunne så mye ... Eh ... hun var åtte år, hun var ikke så intelligent og oppgående som det bildet du vil danne deg. Jeg kan sitte og humre og le av det. Stine var den bråkete, livsglade åtteåringen. Det kan jeg ha litt gode tanker rundt, hvis du skjønner.

Det triste er at det er de samme episodene med Stine som hun husker gang på gang – for de fikk ikke mer enn åtte år sammen. →

STINE SOFIES STIFTELSE

Organisasjonen arbeider for å beskytte barn mot vold og overgrep, for å avdekke vold og overgrep mot barn og for å sikre barnas rettssikkerhet.

SLIPPE LØS: Mange foreldre har en overdreven frykt for å slippe ungene fri, tror Ada Sofie. – I stedet for å pushe dem ut i verden, gi dem tryggheten de trenger for å komme ut. Det handler om å gjøre barna klar for voksenlivet.

konsentrere deg om pusten, så begynner jeg heller å tenke på noe annet. Jeg synes det er deilig å bare komme hjem og pusle.

Og så er det Amalie, selvsagt. Da blir alt annet uviktig. Stemmen brister litt igjen.

– Jeg sov ikke den natta hun ble født. Det første møtet med henne, det var så sterkt. Det var så fantastisk, og hun er jo et av verdens syv underverker. Utrolig i bestemors øyne, helt perfekt.

Ungene er voksne og har flyttet hjemmefra. Eldstemann bor i Stavanger og har gitt henne nevnte Amalie.

Yngstejenta på 22 har allerede rukket å reise verden rundt. 'At du tør', sa folk da hun skulle på utveksling til USA, og senere reiste land og strand rundt i både inn- og utland i forbindelse med utdanning. – Mange spør om jeg ikke er redd når hun reiser så mye. Men jeg synes bare det er helt fantastisk. Dette er noe jeg virkelig unner henne. Så betyr ikke det at jeg ikke kan være bekymret, men det må jeg feie vekk. Vi var opptatt av å gi henne vinger, hun måtte få leve sitt liv.

Mange foreldre har en overdreven frykt for å slippe ungene fri, tror Ada Sofie.

– Det er som om det har blitt en ny trend i Norge. I stedet for å pushe dem ut i verden, gi dem tryggheten de trenger for å komme ut. Det handler om å gjøre barna klar for voksenlivet. Det er viktig for meg. •

– Det kommer ikke noen nye episoder. Og jeg har tenkt så mye på de minnene. De blir liksom oppbrukt. Det synes jeg er så trist. Men det hender vi spør hverandre: 'Hva tror du Stine hadde gjort nå?'

POSITIVE TANKER

Alle dager er ikke like gode. Det er helt greit. Hun kan kjenne det idet hun våkner om morgenen.

– Jeg spør meg selv hvordan jeg vil at dagen i dag skal være. En drittdag, ja, la det være en drittdag. Eller motsatt. Du må trene opp hjernen til å tenke positivt og konstruktivt. Det er like viktig som å bevege kroppen. Du må øve deg på å tenke de positive tankene for å bygge deg opp. Og der har jeg trent veldig mye. Det er ikke noen quick fix – det tar mye tid. Så kan jeg få perioder der jeg får

Du må trene opp hjernen til å tenke positivt og konstruktivt. Det er like viktig som å bevege kroppen.

mange destruktive tanker, og da må jeg trene på de positive tankene igjen.

Ada Sofie blir ofte spurt om hun er bitter.

– Hva er definisjonen på bitter, det har jeg tenkt igjennom. Et bittert menneske er gjerne veldig negativ. Kanskje sint, og mye lei seg. Så nei, jeg er ikke bitter, ut fra min definisjon av bitter. Jeg tenker ikke 'hvorfor meg'. Det er ikke en tanke jeg har. Jeg hadde ikke

unte noen andre å oppleve det samme.

Arbeidet med stiftelsen tar mye tid, og ideene kommer til alle døgnets tider.

– Jobben har også blitt en livsstil. Tenkt så heldig jeg er, som har en jobb som engasjerer meg så mye. Som får lov til å jobbe med det jeg er aller mest engasjert i.

BARN OG BARNEBARN

Det blir ikke tid til veldig mye annet. Ett og annet veteranbil- eller MC-treff med ektemannen blir det riktignok, det er viktig å gjøre ting sammen. Og da hun ble 50, begynte hun å strikke. Hun prøver å trene, men det er på langt nær noen favorittaktivitet. Hun liker å stelle med blomster og i hagen. Hun har forsøkt seg på yoga, men fant fort ut at hun ikke er en «sånn yogaperson».

– Det blir sånn; nå må du